

I

(Tájékoztatók)

**EURÓPAI PARLAMENT
TANÁCS
BIZOTTSÁG**

A Tanács és a tagállamok kormányainak a Tanács keretében ülésező képviselői, az Európai Parlament és a Bizottság által elfogadott együttes nyilatkozat az Európai Unió fejlesztési politikájáról: „Az európai konszenzus”

(2006/C 46/01)

EURÓPAI KONSZENZUS A FEJLESZTÉSI POLITIKÁRÓL**A fejlesztés kihívásai**

1. A szegénység felszámolása és a fenntartható fejlődés soha nem volt még ennyire fontos. A szegénység felszámolása egy egyre inkább globalizált világban zajlik, amelyet a kölcsönös egymástól függés jellemez; ez a helyzet új lehetőségeket, egyúttal azonban új kihívásokat is teremtett.

A világméretű szegénység elleni küzdelem nem pusztán morális kötelesség; segíti a stabilabb, békésebb, prosperálóbb és igazságosabb világ kialakítását, tükrözve a gazdagabb és szegényebb országok kölcsönös egymástól függését. Az ilyen világban nem hagynánk, hogy minden egyes órában 1 200 gyermek veszítse életét a szegénység miatt, és nem néznénk tétlenül, hogy 1 milliárd ember napi egy dollárnál kevesebb pénzből küzd a túlélésért, vagy hogy a HIV/AIDS, a tuberkulózis és a malária évente 6 millió ember életét követeli. A fejlesztési politika az EU ⁽¹⁾ fejlődő országokkal ⁽²⁾ fennálló kapcsolatainak középpontjában áll.

2. A fejlesztési együttműködés az Európai Közösség ⁽³⁾ és a tagállamok megosztott hatáskörébe tartozik. A Közösségnek a fejlesztési együttműködés terén folytatott politikája kiegészíti a tagállamok által folytatott politikákat. Saját fejlődésükért az elsődleges felelősség magukat a fejlődő országokat terheli. Mindazonáltal a fejlett országoknak is van e téren felelőssége. Az EU mind a tagállamok, mind a Közösség szintjén elkötelezett amellett, hogy felelősségvállalásait teljesítse. A tagállamok együttműködése révén az EU a pozitív változások jelentős mozgatórugója. Az EU nyújtja a világban a támogatások több mint felét, és elkötelezett amellett, hogy növelje e támogatásokat, csakúgy mint azok minőségét és hatékonyságát. Az EU továbbá a fejlődő országok legfontosabb gazdasági és kereskedelmi partnere, és meghatározott kereskedelmi kedvezményeket nyújt a fejlődő, köztük mindenekelőtt a legkevésbé fejlett országok számára.

3. A tagállamok és a Közösség egyaránt elkötelezett az alapelvek, az alapvető értékek, valamint a multilaterális szinten elfogadott fejlesztési célok mellett. A koordinációra és harmonizációra irányuló erőfeszítéseinknek elő kell segíteniük a támogatások hatékonyságának növelését. Ebből a célból, valamint az elmúlt években tett előrelépésekre építve az „Európai konszenzus a fejlesztési politikáról” most első alkalommal

⁽¹⁾ Az EU alatt mind a tagállamok, mind az Európai Közösség értendő.

⁽²⁾ A fejlődő országok alatt mindazon országokat kell érteni, amelyek az OECD/DAC által 2006 áprilisában meghozandó határozat alapján részesülnek a hivatalos fejlesztési támogatásból (ODA).

⁽³⁾ A közösségi fejlesztési együttműködés az Európai Közösséget létrehozó szerződés 177–181. cikkén alapul.

olyan közös elképzelést hoz létre, amely mind tagállami, mind közösségi szinten irányítja az EU-nak a fejlesztési együttműködés terén végzett tevékenységét. Ez a közös elképzelés képezi a nyilatkozat első részének tárgyát; a második rész meghatározza az Európai Közösség fejlesztési politikáját, amely ezen elképzelés végrehajtását hivatott közösségi szinten irányítani, és meghatározza továbbá azokat a prioritásokat, amelyek a közösségi szintű konkrét tevékenységekre irányulnak.

4. A fejlesztési politikáról létrejött európai konszenzust a Tanács és a tagállamok kormányainak a Tanács keretében üléselő képviselői, az Európai Parlament, valamint a Bizottság egyaránt jóváhagyták.

I. RÉSZ: AZ EU FEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS ELKÉPZELÉSEI

Az „Európai konszenzus a fejlesztési politikáról” első része a fejlesztési együttműködésre vonatkozóan közös célokat és elveket határoz meg. Megismétli az EU elkötelezettségét a szegénység felszámolása, az elsődleges felelősségvállalás, a partnerség, a több és megfelelőbb támogatás nyújtása, valamint a politikák fejlesztési célú koherenciája mellett. Ez vezérli majd a komplementaritás szellemében a Közösségnek és a tagállamoknak a fejlesztési együttműködés terén valamennyi fejlődő országban ⁽¹⁾ végzett tevékenységeit.

1. Közös célok

5. Az EU fejlesztési együttműködésének elsődleges és mindent átfogó célja a szegénység felszámolása a fenntartható fejlődés keretében, beleértve a millenniumi fejlesztési célok elérésére irányuló törekvéseket.

6. A nyolc millenniumi fejlesztési cél a következő: a súlyos szegénység és az éhínség felszámolása; a mindenkire kiterjedő alapfokú oktatás biztosítása; a nemek közötti egyenlőség és a nők felemelkedésének előmozdítása; a gyermekhalandóság csökkentése; az anyák egészségügyi ellátásának javítása; a HIV/AIDS, a malária és más betegségek elleni küzdelem; a környezeti fenntarthatóság biztosítása és globális partnerség kialakítása a fejlesztés érdekében.

7. Megerősítjük, hogy a fejlesztés önmagában is kulcsfontosságú cél; megerősítjük továbbá, hogy a fenntartható fejlődés magában foglalja a jó kormányzást, az emberi jogokat, valamint a politikai, gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi szempontokat.

8. Az EU-nak eltökélt szándéka, hogy e célok, valamint a legfontosabb ENSZ-konferenciákon és -csúcstalálkozókon ⁽²⁾ elfogadott fejlesztési célok eléréséhez munkájával segítséget nyújtson.

9. Megerősítjük elkötelezettségünket, hogy előmozdítsuk a politikák fejlesztési célú koherenciáját, melynek alapját annak biztosítása képezi, hogy az EU valamennyi olyan általa végrehajtott szakpolitika területén, amely a fejlődő országokra hatást gyakorolhat, figyelembe veszi a fejlesztési együttműködés céljait, és a szakpolitikák támogatni fogják a fejlesztési célokat.

10. A fejlesztési támogatás továbbra is a szegények támogatását célozza valamennyi fejlődő országban, beleértve az alacsony és a közepes jövedelmű országokat. Az EU továbbra is prioritásként kezeli e legkevésbé fejlett országok és az alacsony jövedelmű országok támogatását a kiegyensúlyozottabb globális fejlődés érdekében, ugyanakkor elismeri annak jelentőségét, hogy valamennyi tagállam olyan területekre és régiókra összpontosítsa támogatási tevékenységeit, ahol komparatív előnyökkel rendelkezik, és ahol a szegénység elleni küzdelem érdekében folytatott tevékenységei a legtöbb hozzáadott értéket jelenthetik.

⁽¹⁾ A tagállamoknak a fejlesztési együttműködés keretében végzett tevékenységeit ODA-ként határozzák meg az OECD/DAC megállapodása alapján.

⁽²⁾ Az 1990-es években a szociális, gazdasági, környezetvédelmi, emberi jogi, népesedési, valamint a reprodukív egészséget és a nemek közötti egyenlőséget érintő kérdésekről tartott ENSZ-konferenciákon elfogadott cselekvési programok, amelyeket 2002 és 2005 között az alábbiak erősítettek meg: a Millenniumi Nyilatkozat és a millenniumi fejlesztési célok (2000), a monterrey-i csúcstalálkozó (2002), a fenntartható fejlődésről Johannesburgban tartott csúcstalálkozó (2002) és a Millenniumi Nyilatkozat végrehajtását értékelő csúcstalálkozó (2005).

2. A szegénység felszámolásának több dimenzióra kiterjedő szempontjai

11. A szegénység minden olyan területet magában foglal, amelyen az emberek nemtől függetlenül hátrányos helyzetbe kerülnek, és amelyen az embereket a különböző társadalmakban és különböző helyi körülmények között alkalmatlannak tekintik. A szegénység legfontosabb dimenziói a gazdasági, emberi, politikai, szociális-kulturális és önvédelmi képességeket érintik. A szegénység az olyan emberi lehetőségekhez való hozzájutásra is vonatkozik, mint a fogyasztói és élelmiszerbiztonság, az egészség, az oktatás, a különböző jogok, a meghallgatás lehetősége, az emberek – különösen a szegények – biztonsága, a méltóság és a tisztességes munka. Ezért a szegénység elleni küzdelem csak abban az esetben lehet sikeres, ha azonos fontosságot tulajdonítunk az emberek érdekében (legelőször is és mindenekelőtt az egészség, az oktatás és a HIV/AIDS terén), a vidéki megélhetést biztosító természeti erőforrások (az erdők, a víz, a tengeri erőforrások és a termőtalaj) védelme érdekében és a jólét megteremtése érdekében (különösen a vállalkozási kedvet, a munkahelyteremtést, a hitelekhez való hozzáférést, a tulajdonjogokat és az infrastruktúrát érintő kérdések terén) tett erőfeszítéseknek. A nők felemelkedése kulcsfontosságú bármilyen fejlesztés szempontjából, és ezért a nemek közötti egyenlőséget valamennyi politikai stratégia középpontjába kell állítani.

12. A millenniumi fejlesztési célok programja, valamint a fenntartható fejlődés keretében a szegénység felszámolásának gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi dimenziói számos fejlesztési tevékenységre kiterjednek, a demokratikus kormányzástól a politikai, gazdasági és szociális reformokig, a konfliktusmegelőzésig, a társadalmi igazságosságig, az emberi jogok előmozdításáig, a közszolgáltatásokhoz, az oktatáshoz, a kultúrához, az egészségügyi ellátáshoz – beleértve a szexuális és reprodukciós egészséget és az ezekkel kapcsolatos jogokat – való igazságos hozzáférést (a kairói ICPD-programban meghatározottak szerint), a környezetvédelemig és a természeti erőforrások fenntartható kezeléséig, a szegényeket segítő gazdasági növekedésig, a kereskedelemig és fejlesztésig, a migrációig és fejlesztésig, az élelmiszerbiztonságig, a gyermekek jogaiig, a nemek közötti egyenlőségig, valamint a szociális kohézió és a tisztességes munka ösztönzéséig.

3. Közös értékek

13. Az EU harmadik országokkal létesített partnersége és a velük folytatott párbeszéd a következő közös értékek előmozdítását szolgálja: az emberi jogok tiszteletben tartása, az alapvető szabadságok, a béke, a demokrácia, a jó kormányzás, a nemek közötti egyenlőség, a jogállamiság, a szolidaritás és az igazságosság. Az EU erősen elkötelezett a hatékony multilateralizmus mellett, amelynek köszönhetően a világ valamennyi nemzete osztozik a fejlesztés felelősségén.

4. Közös elvek

4.1. Elsődleges felelősségvállalás, partnerség

14. Az EU elkötelezett azon elv mellett, hogy a partnerországoké legyen az elsődleges felelősségvállalás a fejlesztési stratégiák és programok során. Elsősorban a fejlődő országok felelőssége, hogy saját erőforrásaik mozgósítása érdekében, többek között koherens és hatékony politikák folytatásával megfelelő belső környezetet teremtsenek országukban. Ezek az elvek lehetőséget nyújtanak a megfelelő támogatás nyújtására, a kedvezményezett ország különleges igényeinek megfelelően.

15. Az EU és a fejlődő országok osztoznak a felelősségen és a kötelezettségen, hogy számot adjanak a partnerség keretében tett erőfeszítéseikről. Az EU támogatni fogja a partnerországoknak a szegénység csökkentését, a fejlesztést és a reformokat célzó azon stratégiáit, amelyek a millenniumi fejlesztési célokra koncentrálnak, és igazodni fog a partnerországok rendszereihez és eljárásaihoz. A teljesítménymutatók és a támogatások rendszeres értékelése kulcsfontosságú az uniós támogatások megfelelőbb összpontosításához.

16. Az EU elismeri a polgárok demokratikusan megválasztott képviselőinek rendkívül fontos felügyeleti szerepét. Ezért ösztönzi a nemzetgyűlések, parlamentek és helyi hatóságok növekvő szerepvállalását.

4.2. *Elmélyült politikai párbeszéd*

17. A politikai párbeszéd fontos eszköze a fejlesztési célok előmozdításának. A tagállamok és az európai uniós intézmények – a Tanács, a Bizottság és a Parlament – által saját hatáskörükben folytatott politikai párbeszéd keretében rendszeresen értékelik a jó kormányzás, az emberi jogok, a demokratikus elvek és a jogállamiság tiszteletben tartását annak érdekében, hogy egyetértés alakuljon ki, és támogató intézkedéseket határozzanak meg. Az ilyen párbeszéd jelentős megelőző szerepet tölt be, és célja, hogy gondoskodjon a fenti elvek betartásáról. A párbeszéd keretében érintik a korrupció, az illegális migráció és az emberkereskedelem elleni küzdelemmel kapcsolatos kérdéseket is.

4.3. *A civil társadalom szerepvállalása*

18. Az EU támogatja valamennyi érdekelt fél szerepvállalását az egyes országok fejlesztésében, és a társadalom minden tagját arra ösztönzi, hogy vegyen ebben részt. A civil társadalom, többek között az olyan gazdasági és szociális partnerek mint a szakszervezetek, a munkáltatói szervezetek, valamint a magánszektor, a nem kormányzati szervezetek és különösen a partnerországok más, nem állami szereplői rendkívül fontos szerepet játszanak a demokrácia, a társadalmi igazságosság és az emberi jogok előmozdításában. Az EU további támogatást nyújt a nem állami szereplők kapacitásának megerősítéséhez annak érdekében, hogy nagyobb súllyal vehessenek részt a fejlesztési folyamatban, és előbbre vigyék a politikai, társadalmi és gazdasági párbeszédet. Az EU elismeri az európai civil társadalom fontos szerepét is; ezért különös figyelmet fordít majd az uniós polgárokat célzó, a fejlesztéssel kapcsolatos oktatási és figyelemfelhívó tevékenységekre.

4.4. *Nemek közötti egyenlőség*

19. A nemek közötti egyenlőségnek és a nők jogainak előmozdítása nemcsak önmagában rendkívül fontos, hanem egyben alapvető emberi jog és a társadalmi igazságosságot érintő kérdés is, továbbá a millenniumi fejlesztési célok megvalósításának, illetve a pekingi cselekvési platform, a kairói cselekvési program és a nőkkel szembeni hátrányos megkülönböztetés minden formájának kiküszöböléséről szóló egyezmény végrehajtásának egyik eszköze. Ezért az EU a fejlődő országokkal kapcsolatos valamennyi szakpolitikájába és gyakorlatába egy, a nemekkel kapcsolatos fontos elemet is beépít.

4.5. *Az államok törékeny helyzetének kezelése*

20. Az EU javítani fog a nehéz partnerségekkel és azon törékeny helyzetű államokkal kapcsolatos tevékenységein, ahol a világ szegényeinek egyharmada él. Az EU fokozza majd a konfliktusmegelőzési munkára ⁽¹⁾ irányuló erőfeszítéseit, és támogatni fogja az államok törékeny helyzete kialakulásának elkerülését a kormányzati reformok, a jogállamiság, a korrupcióellenes intézkedések és a működőképes állami intézmények kiépítése révén, annak érdekében, hogy segítse ezeket az országokat egyes alapvető feladatok ellátásában, és abban, hogy meg tudjanak felelni állampolgáraik igényeinek. Az EU lehetőség szerint az állami rendszereken és stratégiákon keresztül folytatja tevékenységét, hogy növelje a törékeny helyzetű államok kapacitását. Az EU felszólít arra, hogy a legnehezebb helyzetben is elkötelezettnek kell maradni, hogy megelőzhető legyen a működésképtelen államok kialakulása.

21. Az átmeneti helyzetekben az EU támogatni fogja a gyorssegély, a rehabilitáció és a hosszú távú fejlesztés összekapcsolódását. A válság utáni helyzetekben a fejlesztést az integrált átmeneti stratégiák vezérik majd, és célja az intézményi kapacitás, az alapvető infrastruktúra és szociális szolgáltatások újjáépítése, az élelmiszerbiztonság növelése, fenntartható megoldás nyújtása a menekültek és a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek számára, és általában véve az állampolgárok biztonságának biztosítása. Az EU tevékenységét a multilaterális erőfeszítések keretében végzi, beleértve az ENSZ békeépítő bizottságát, és arra törekszik, hogy helyreállítsa az elsődleges szerepvállalás és a partnerség elvét.

⁽¹⁾ A 2001 júniusában, Göteborgban tartott Európai Tanács során meghatározott uniós program az erőszakos konfliktusok megelőzéséért.

22. Néhány fejlődő ország különösen ki van téve a természeti katasztrófáknak, az éghajlatváltozásnak, a környezet romlásának és a külső gazdasági megrázkódtatásoknak. A tagállamok és a Közösség támogatást nyújt ezekben az országokban a katasztrófák megelőzéséhez és az ezekre való felkészüléshez annak érdekében, hogy növelje ezeknek az országoknak az ellenálló képességét e kihívásokkal szemben.

5. Több és megfelelőbb támogatás nyújtása

5.1. A pénzügyi források növelése

23. A fejlesztés továbbra is hosszú távú elkötelezettség. Az EU a tagállamokra vonatkozóan ütemtervet fogadott el, amely szerint a fejlesztési támogatásoknak 2015-ig el kell érniük a GNI 0,7 %-át, köztes közös célként 2010-ig a 0,56 %-ot tűzve ki ⁽¹⁾, és felszólítja a partnereket, hogy kövessék ezt a célkitűzést. E kötelezettségvállalások eredményeként az éves uniós támogatások összegének 2010-ig több mint 66 milliárd euróra kell megduplázódnia. Az EU fontolóra veszi az adóssághaték további csökkentését, valamint az innovatív finanszírozási források lehetőségét annak érdekében, hogy fenntartható és előrelátható módon növekedjenek a rendelkezésre álló források. E támogatásnövekedés legalább felét Afrikának utalják ki, teljes mértékben tiszteletben tartva ugyanakkor az egyes tagállamok prioritásait a fejlesztési támogatások terén. A források objektív és átlátható módon lesznek szétosztva, a kedvezményezett országok szükségletei és teljesítménye alapján, figyelembe véve az egyedi helyzeteket.

24. A millenniumi fejlesztési célok elérése érdekében továbbra is prioritást jelentenek a legkevésbé fejlett és más, alacsony jövedelmű országok, amint ez abban is megmutatkozik, hogy az EU támogatásainak nagy része ezekbe az országokba áramlik ⁽²⁾. Az EU továbbra is elkötelezett amellett, hogy támogassa a közepes jövedelmű – ezek között is az alacsonyabb jövedelmű – országoknak a szegények segítségét szolgáló fejlesztését, és a fenntartható fejlődés keretében az összes fejlődő országnak nyújtott fejlesztési támogatásunk a szegénység csökkentésére összpontosít, annak több dimenzióra kiterjedő szempontjaival. Különleges figyelmet kell fordítani a törekény helyzetű és a kevés támogatásban részesülő országokra.

5.2. Hatékonyabb támogatás

25. A több támogatáson túlmenően az EU megfelelőbb támogatást kíván nyújtani. Csökkenni fognak a támogatások átutalásának költségei, kifejtett hatásuk pedig javulni fog. Az EU elkötelezett amellett, hogy valamennyi fejlesztési partnerrel közösen dolgozzon a támogatások minőségének és hatékonyságának, valamint a támogatói gyakorlatnak a javításán, és segítse partnerországainkat abban, hogy a megnövekedett támogatásokat hatékonyabban használják fel. Az EU valamennyi fejlődő országban végrehajtja és ellenőrzi a támogatások hatékonyságával ⁽³⁾ kapcsolatos kötelezettségvállalásait, és ehhez 2010-ig megvalósítandó konkrét célokat tűz ki. E tekintetben kulcsfontosságú elv az elsődleges nemzeti felelősségvállalás, az adományozók helyi szinten kezdődő koordinációja és harmonizációja, a kedvezményezett országok rendszereihez való igazodás, valamint az eredményorientáltság.

26. Különböző módokon nyújtható fejlesztési támogatás (projektekhez nyújtott támogatás, ágazati programok támogatása, ágazati és általános költségvetési támogatás, humanitárius segély és segítségnyújtás a válságmegelőzés keretében, a civil társadalom támogatása és a civil társadalom útján történő támogatás, a normák, előírások és a jogszabályok közelítése stb.), és ezek egymást kiegészíthetik aszerint, hogy az egyes országokban melyek a legmegfelelőbbek. Ha a körülmények lehetővé teszik, növelni kell az általános vagy ágazati költségvetési támogatások alkalmazását az elsődleges felelősségvállalás megerősítéséhez, a partnerek nemzeti felelősségvállalásának és eljárásainak támogatásához, a szegénység csökkentését célzó nemzeti stratégiák finanszírozásához (beleértve az egészségügyre és oktatásra szánt költségvetés operatív költségeit), valamint az államháztartás rendezett és átlátható kezeléséhez.

27. A partnerországoknak a hatékony tervezéshez stabil támogatásra van szükségük. Ezért az EU elkötelezett a kiszámíthatóbb és kevésbé változó támogatási mechanizmusok mellett.

⁽¹⁾ A 2005. májusi tanácsi következtetésekben az alábbiakat határozták meg: Azok a tagállamok, amelyek még nem érték el a 0,51 % ODA/GNI-t, költségvetési eljárásaikkal összhangban kötelezettséget vállalnak ezen szint 2010-ig történő megvalósítására, míg azok, amelyek már meghaladták a fent említett szintet, erőfeszítéseik fenntartására vállalnak kötelezettséget. Azok a tagállamok, amelyek 2002 után csatlakoztak az EU-hoz, és amelyek még nem érték el a 0,17 % ODA/GNI-t, költségvetési eljárásaikkal összhangban törekszenek ezen szint 2010-ig történő megvalósítására, míg azok, amelyek már meghaladták a fent említett szintet, erőfeszítéseik fenntartására vállalnak kötelezettséget. A tagállamok kötelezettséget vállalnak a 0,7 % ODA/GNI célkitűzés 2015-re történő megvalósítására, míg azok, amelyek ezt a célkitűzést már elérték, arra vállalnak kötelezettséget, hogy fenntartják a célkitűzést meghaladó szintet; azon tagállamok, amelyek 2002 után csatlakoztak az EU-hoz törekszenek arra, hogy 2015-re 0,33 %-ra emeljék az ODA/GNI-t.

⁽²⁾ 2003-ban az EU a támogatások átlagosan 67 %-át az alacsony jövedelmű országoknak folyósította, nem számítva a 2004-ben csatlakozott tagállamokat (az OECD DAC adatai alapján).

⁽³⁾ 2003. februári római nyilatkozat és 2005. márciusi párizsi nyilatkozat.

28. Az adóterhek csökkentése szintén kiszámítható finanszírozást jelent. Az EU kötelezettséget vállalt arra, hogy megoldásokat találjon a fenntarthatatlan adósságteher kérdésére, különösen ami a súlyosan eladósodott szegény országok fennmaradó többoldalú adósságait illeti, valamint szükséges és indokolt esetben a kívülről jövő megrázkódtatásoktól sújtott és a konfliktusból kilábaló országok tekintetében.

29. Az EU a jelenlegi OECD-ajánlásokon túlmenően elő kívánja mozdítani további támogatások felszabadítását, különösen ami az élelmiszersegélyeket illeti.

5.3. Koordináció és komplementaritás

30. A Szerződés szellemét követve a Közösség és a tagállamok javítani fogják a koordinációt és a komplementaritást. A komplementaritás biztosításának legmegfelelőbb módja a partnerországok prioritásainak való megfelelés országos és regionális szinten. Az EU javítani fogja a koordinációt, a harmonizációt és a nemzeti rendszerekhez való igazodást⁽¹⁾. Az EU ösztönzi a partnerországokat, hogy vegyék kézbe saját fejlesztési folyamataikat, és támogassák a minél szélesebb adományozói kör kötelezettségvállalását a nemzeti harmonizációs programokban. Az EU indokolt esetben olyan rugalmas menetrendeket alakít ki, amelyek meghatározzák, hogy tagállamai mely módon járulhatnak hozzá az egyes országok harmonizációs terveihez és erőfeszítéseikhez.

31. Az EU elkötelezett amellett, hogy elősegítse az adományozók jobb koordinációját és komplementaritását azáltal, hogy olyan közös többéves programozás irányában tevékenykedik, amely a partnerországoknak a szegénység csökkentésére irányuló vagy azzal egyenértékű stratégiáin, az ország saját költségvetési folyamatain, a közös végrehajtási mechanizmusokon – többek között a megosztott elemzésen, a közös adományozói missziókon –, valamint a társfinanszírozási megállapodások alkalmazásán alapul.

32. Az EU vezető szerepet vállal a párizsi nyilatkozatban szereplő kötelezettségvállalások végrehajtásában, amelyek a támogatásnyújtás javítására irányulnak, és ezzel kapcsolatban négy további kötelezettségvállalást tett: kapacitásfejlesztési segítségnyújtás összehangolt programokon keresztül, a többoldalú adományozói megállapodások alkalmazásának növelésével; a kormányok által más kormányoknak nyújtott támogatások 50 %-ának nemzeti rendszereken keresztüli folyósítása, beleértve a költségvetési támogatások vagy az ágazati megközelítés keretében nyújtott támogatásaink arányának növelését; a projektek végrehajtásáért felelős új egységek létrehozásának elkerülése; a nem összehangolt missziók 50 %-kal való csökkentése.

33. Az EU építeni fog az új tagállamok tapasztalataira (például az átmeneti helyzetek kezelése terén), és segíteni fogja ezen országok új adományozói szerepének megerősítését.

34. Az EU vállalja, hogy ezt a programot a partnerországokkal, az egyéb bilaterális fejlesztési partnerekkel, valamint a multilaterális szereplőkkel, úgymint az Egyesült Nemzetek Szervezetével és a nemzetközi pénzügyi intézményekkel szoros együttműködésben hajtja végre annak érdekében, hogy megelőzze a munka során az átfedéseket, és maximalizálja a globális támogatás hatékonyságát és eredményességét. Az EU segíti továbbá a fejlődő országok súlyának növelését a nemzetközi intézményekben.

6. A politikák fejlesztési célú koherenciája

35. Az EU teljes mértékben elkötelezett amellett, hogy több területen javítsa a politikák fejlesztési célú koherenciáját⁽²⁾. Fontos, hogy a nem fejlesztési célú politikák segítsék a fejlődő országoknak a millenniumi fejlesztési célok elérésére irányuló erőfeszítéseit. Az EU mindazon politikáinak végrehajtásakor, amelyek hatással lehetnek a fejlődő országokra, figyelembe veszi a fejlesztési együttműködés céljait. E kötelezettségvállalás megvalósításához az EU valamennyi szinten meg fogja erősíteni a fejlesztési célú eljárásokra, eszközökre és mechanizmusokra vonatkozó politikák koherenciáját, valamint e célok előmozdításához megfelelő forrásokat fog biztosítani és megosztja a legjobb gyakorlatokkal kapcsolatos tapasztalatait. Ez további lényeges hozzájárulást jelent az EU részéről a millenniumi fejlesztési célok eléréséhez.

⁽¹⁾ Ezzel kapcsolatban lásd a Tanács 2004. novemberi következtetéseit az alábbiakról: „A koordináció, a harmonizáció és az összehangolás fejlesztése: az EU hozzájárulása”.

⁽²⁾ A 2005. májusi tanácsi következtetésekből megerősítik, hogy az EU elkötelezett a politikák fejlesztési célú koherenciájáról szóló bizottsági közleményben foglalt célok végrehajtása mellett, amelyek a következő területekre terjednek ki: kereskedelem, környezetvédelem, éghajlatváltozás, biztonság, mezőgazdaság, halászat, a globalizáció szociális dimenziói, foglalkoztatás és tisztességes munka, migráció, kutatás és innováció, információs társadalom, közlekedés és energia.

36. Az EU nagy mértékben támogatja a dohai fejlesztési forduló gyors, nagyratörő és a szegények érdekeit szolgáló lezárását és az EU–AKCS gazdasági partnerségi megállapodások megkötését. A fejlődő országoknak általánosabb nemzeti fejlesztési terveikkel összhangban meg kell határozniuk, illetve át kell alakítaniuk kereskedelempolitikájukat. További támogatást nyújtunk a szegény országoknak a kereskedelmi kapacitás kialakításához. A legkevésbé fejlett országok és a kiszolgáltatott helyzetű országok különös figyelemben részesülnek. Az EU, különösen azon termékek esetében, amelyek a fejlődő országok számára az export szempontjából fontosak, tovább munkálkodik a piacok megfelelően ütemezett megnyitásán, ami olyan nyitott, tisztességes, igazságos és szabályokon alapuló többoldalú kereskedelmi rendszerre épül, amely figyelembe veszi a gyengébb nemzetek érdekeit és aggodalmait. Az EU, annak érdekében, hogy előmozdítsa a fejlett és fejlődő országok közötti, illetve a fejlődő országok egymás közötti kereskedelmét, foglalkozni fog a különleges és a differenciált bánásmódnak, valamint a preferenciák megszűnésének a kérdésével. Az EU továbbra is arra ösztönzi valamennyi fejlett országot, hogy a dohai forduló vége előtt vagy még általánosabban fogadják el a kvóta- és vámmentes piaci hozzáférést a legkevésbé fejlett országok számára. A megreformált közös agrárpolitika (KAP) keretében az EU lényegesen csökkenteni fogja a mezőgazdasági szektort támogató intézkedésekkel kapcsolatos kereskedelmi torzulásokat, és megkönnyíti a fejlődő országok mezőgazdasági fejlődését. A fejlesztési szükségletekkel összhangban az EU támogatja az aszimmetria és rugalmasság céljait a gazdasági partnerségi megállapodások végrehajtása tekintetében. Az EU továbbra is különös figyelmet fordít azon országok fejlesztési céljaira, amelyekkel a Közösség halászati megállapodásokat kötött vagy fog kötni.

37. A biztonság hiánya és az erőszakos konfliktusok jelentik a millenniumi fejlesztési célok legnagyobb akadályait. A biztonság és a fejlesztés az EU harmadik országokkal fennálló kapcsolatainak fontos és kiegészítő szempontja. Saját kereteik között hozzájárulnak a biztonságos környezet kialakításához és a szegénység, a háború, a környezetpusztítás, a működésképtelen gazdasági, társadalmi és politikai struktúrák ördögi körének felszámolásához. Az EU a Közösség és a tagállamok saját hatáskörén belül megerősíti a fegyverexport ellenőrzését annak érdekében, hogy kiküszöböljék az EU-ban gyártott fegyvereknek a polgári lakosság elleni alkalmazását, vagy a fejlődő országokban fennálló feszültségek és konfliktusok súlyosbodását, továbbá – a kézi lőfegyverek és könnyű fegyverek, valamint az azokhoz használt lőszeres tiltott kereskedelme elleni európai stratégiával összhangban – konkrét lépéseket fog tenni a kézi lőfegyverek és könnyű fegyverek ellenőrzetlen elterjedésének korlátozásához. Az EU nagy mértékben támogatja a lakosság védelmének felelősségét. Nem nézhetjük tétlenül a népirtást, a háborús bűnöket, az etnikai tisztogatást vagy a nemzetközi humanitárius jog és emberi jogok egyéb, súlyos megsértését. Az EU a nemzetközi béke és biztonság megerősítési folyamatában támogatni fogja a regionális és szubregionális szervezetek megerősítését, többek között ezek alkalmasságát arra, hogy a konfliktusmegelőzés területén az adományozói támogatásokat koordinálják.

38. Az EU hozzájárul a globalizáció szociális dimenziójának megerősítéséhez, elősegítve a mindenki számára elérhető foglalkoztatást és tisztességes munkát. Törekedni fogunk arra, hogy a migráció a fejlesztés szempontjából pozitív tényezővé váljon, azon konkrét intézkedések ösztönzése révén, amelyek célja, hogy segítsék a szegénység csökkentését, beleértve az átutalások megkönnyítését, valamint a képzett emberek „agyelszívás”-át. Az EU vezető szerepet vállal a nem fenntartható fogyasztási és gyártási módok megfékezésében. Segítséget nyújtunk a fejlődő országoknak a többoldalú környezetvédelmi megállapodások végrehajtásában, és ösztönözni fogjuk a szegények érdekeit szolgáló környezetvédelmi kezdeményezéseket. Az EU megerősíti az éghajlatváltozás elleni küzdelemre irányuló szilárd elhatározását.

7. Fejlesztés: hozzájárulás a globális kihívások megválaszolásához

39. Az EU fejlesztési tevékenysége, amely a fenntartható fejlődés keretében a szegénység felszámolására összpontosít, jelentős hozzájárulást nyújt a globalizációs folyamat előnyeinek optimalizálásához és a fejlődő országok vonatkozásában az ezzel járó költségek igazságosabb megosztásához, ami a szélesebb körű béke és biztonság érdekeit, valamint azon egyenlőtlenségek csökkentését is szolgálja, amelyek a világ jelenlegi fő kihívásainak alapjait képezik. Az egyik legfőbb kihívás, amellyel a nemzetközi közösségnek napjainkban szembe kell néznie, annak elérése, hogy a globalizáció az emberiség egésze számára pozitív tényező legyen.

40. A szegénység csökkentése, valamint a fenntartható fejlődés elősegítése önmagukban is helytálló célok. A millenniumi fejlesztési célok elérése szintén a hosszú távú béke és biztonság érdekeit szolgálja, kollektív és individuális szinten egyaránt. A béke és a biztonság nélkül nem lehetséges a fejlesztés és a szegénység felszámolása, csakúgy mint a fejlesztés és a szegénység felszámolása nélkül soha nem lesz fenntartható béke. A fejlesztés egyben a leghatékonyabb hosszú távú választ jelenti a kényszer- és az illegális migrációra, valamint az emberkereskedelemre. A fejlesztés kulcsfontosságú szerepet játszik a fenntartható termelési és fogyasztási módok ösztönzésében, amelyek mérsékelik a növekedés által a környezetre gyakorolt káros következményeket.

II. RÉSZ: AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉG FEJLESZTÉSI POLITIKÁJA

A fejlesztési politikáról létrejött európai konszenzus második része felvázolja az Európai Közösség megújult fejlesztési politikáját, amely révén a Szerződés által a Közösségre ruházott források tekintetében megvalósul az első részben meghatározott európai elképzelés. Ez a rész tisztázza a Közösség szerepét és hozzáadott értékét, valamint azt, hogy mely módon lesznek közösségi szinten megvalósítva a közös elképzelésben meghatározott célok, elvek, értékek, fejlesztési célú politikák és kötelezettségvállalások. Meghatározza a hatékony és koherens fejlesztési együttműködési programokban tükröződő prioritásokat az országok és a régiók szintjén. Az ebben a részben meghatározottak vezérlik majd valamennyi közösségi eszköz és a harmadik országokkal való együttműködési stratégiák fejlesztési támogatási elemének megtervezését és végrehajtását⁽¹⁾. Mindezt figyelembe fogják venni a fejlődő országokat érintő többi közösségi politikában a politikák fejlesztési célú koherenciájának biztosításához.

41. A Közösségnek a fejlesztési együttműködés terén folytatott politikája kiegészíti a tagállamok által folytatott politikákat⁽²⁾.

42. A közösségi fejlesztési politika elsődleges célja az I. részben meghatározottaknak megfelelően a szegénység felszámolása a fenntartható fejlődés keretében, beleértve a millenniumi fejlesztési célok elérésére való további törekvéseket, valamint a demokráciát, a jó kormányzást és az emberi jogok tiszteletben tartását. A Közösség valamennyi fejlődő országban törekszik e célok elérésére, és azokat a harmadik országokkal való közösségi együttműködési stratégiák fejlesztési támogatási elemére is alkalmazza.

43. A Közösség alkalmazni fogja az I. részben meghatározott valamennyi elvet, beleértve a támogatások hatékonyságára vonatkozó következő elveket: elsődleges nemzeti szerepvállalás, partnerség, koordináció, harmonizáció, a kedvezményezett ország rendszeréhez való igazodás és eredményorientáltság.

44. A Közösség ösztönzi a politikák fejlesztési célú koherenciáját, amelynek alapja, hogy azon politikáinak végrehajtásakor, amelyek hatással lehetnek a fejlődő országokra, a Közösség figyelembe veszi a fejlesztési együttműködés céljait.

45. A Közösség valamennyi tevékenysége során a 3.3. – „Az integrált megközelítés erősítése” című – szakaszban meghatározottak szerint megerősített megközelítést fog alkalmazni a több területet érintő kérdések integrálásához.

1. A Közösség különleges szerepe és komparatív előnyei

46. A Szerződés által ráruházott hatáskörökön belül a Bizottság fontos szerepet játszik a fejlesztésben. Globális jelenléte, a politikák fejlesztési célú koherenciájának ösztönzése, különleges hatásköre és szakértelme, közösségi szintű kezdeményezési joga, a koordinációt és harmonizációt megkönnyítő szerepe, valamint nemzetek feletti jellege különleges jelentőséggel bírnak. A Közösséget megkülönböztetik komparatív előnyei és hozzáadott értéke, amelyek lehetővé teszik a tagállamok és az egyéb nemzetközi adományozók által folytatott kétoldalú politikák kiegészítését.

47. A Közösség nevében a Bizottság arra törekszik, hogy az alábbiakban felsorolt szerepein keresztül hozzáadott értéket nyújtson:

48. Elsőként a globális jelenlét révén. A Bizottság fejlesztési partnerként több országban van jelen, mint akár a tagállamok legnagyobbika, és néhány esetben a Bizottság az egyetlen érdemben jelenlévő uniós partner. Közös kereskedelmi politikával, gyakorlatilag az összes fejlődő országot és régiót lefedő együttműködési programokkal rendelkezik, valamint a tagállamokkal közösen politikai párbeszédet folytat. Kiterjedt képviselői hálózatától támogatásban részesül. Ez lehetővé teszi számára, hogy sokféle helyzetben reagálni tudjon, beleértve a törekény helyzetű tagállamokban, ahonnan a tagállamok kivonultak.

⁽¹⁾ A fejlesztési támogatási elem az OECD Fejlesztési Segítségnyújtási Bizottság által elfogadott összes hivatalos fejlesztési támogatást (ODA) jelenti.

⁽²⁾ A közösségi fejlesztési együttműködés az Európai Közösséget létrehozó szerződés 177. és 181. cikkén alapul.

49. Másodsorban – a tagállamok támogatásával – a közösségi tevékenységek során a politikák fejlesztési célú koherenciájának biztosítása révén⁽¹⁾, különösen azokban az esetekben, amikor a közösségi politikák jelentős hatást gyakorolnak a fejlődő országokra, úgymint a kereskedelmi, mezőgazdasági, halászati és migrációs politika esetében, valamint ennek az elvnek a széles körű terjesztése révén. A Közösség saját tapasztalatainak, valamint kizárólagos kereskedelmi hatáskörének köszönhetően komparatív előnyökkel rendelkezik ahhoz, hogy támogatást nyújtson a partnerországoknak abban, hogy a kereskedelmet nemzeti fejlesztési stratégiákba integrálják, és minden lehetséges esetben támogassa a regionális együttműködést.

50. Harmadrészt a legjobb fejlesztési gyakorlat ösztönzése révén. A Bizottság a tagállamokkal együtt ösztönzi a fejlesztésről szóló európai vitát és a legjobb fejlesztési gyakorlatokat, úgymint a közvetlen költségvetési támogatást és adott esetben az ágazati támogatást, a támogatások felszabadítását, az eredményeken alapuló megközelítést, valamint a támogatás végrehajtásának decentralizálását. Analitikus képességeinek megerősítésével lehetősége van arra, hogy egyes fejlesztési kérdéseket illetően szellemi hivatkozási alapul szolgáljon.

51. Negyedrészt a koordináció és a harmonizáció megkönnyítése révén. A Bizottság aktív szerepet fog játszani a támogatások hatékonyságáról szóló párizsi nyilatkozat végrehajtásában, és az egyik húzóerőt jelenti majd ahhoz, hogy az EU teljesítse Párizsban vállalt kötelezettségeit az elsődleges felelősségvállalás, a nemzeti rendszerekhez való igazodás, a harmonizációs eredmények és a kölcsönös felelősségvállalás terén. A támogatások hatékonyságára irányuló szélesebb körű nemzetközi programhoz való uniós hozzájárulásként a Bizottság továbbra is ösztönzi a „3 K”-t, azaz a koordinációt, a komplementaritást és a koherenciát. A Közösség támogatni fogja továbbá a katasztrófák utáni segítségnyújtás és a katasztrófákra való felkészülés koordinációját a fennálló nemzetközi rendszereken és mechanizmusokon belül, valamint az ENSZ vezető szerepét a nemzetközi koordináció biztosításában.

52. Ötödöröszt a vezető szerep vállalása révén azokon a területeken, amelyeken különlegesen fontos a méret és a kritikus tömeg.

53. Hatodrészt a Közösség előmozdítja a demokráciát, az emberi jogokat, a jó kormányzást és a nemzetközi jog tiszteletben tartását, különös figyelemmel az átláthatóságra és a korrupció elleni küzdelemre. A Bizottság pozitív tapasztalatokkal rendelkezik a demokrácia előmozdítása, az emberi jogok és a nemzetépítés terén, és e tapasztalatokat tovább kívánja mélyíteni.

54. Hetedrészt: a civil társadalom bevonása elvének megvalósítása tekintetében a Bizottság az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság támogatásában részesül, amely szerepet játszik a helyi gazdasági és szociális érdekeltsgű partnerekkel folytatott párbeszéd megkönnyítésében.

55. A Közösség továbbá törekszik a kölcsönös egymástól függés megértésének elősegítésére, és ösztönzi az észak és dél közötti szolidaritást. Ezért a Bizottság különös figyelmet fordít majd az uniós polgárok számára szervezett, fejlesztéssel kapcsolatos figyelemfelhívó és oktatási tevékenységekre.

2. A körülményektől és a szükségletektől függő differenciált megközelítés

2.1. Differenciálás a fejlesztési együttműködés végrehajtása során

56. Valamennyi fejlesztési együttműködési elemre alkalmazni kell a fejlesztési célokat, elveket, valamint a támogatások hatékonyságával kapcsolatos kötelezettségvállalások⁽²⁾ végrehajtását. A Közösség valamennyi fejlődő országban azokat az eszközöket és megközelítéseket fogja alkalmazni, amelyek a leghatékonyabbnak bizonyulnak a szegénység csökkentése és a fenntartható fejlődés biztosítása szempontjából.

57. A közösségi fejlesztési együttműködés végrehajtása szükségszerűen ország- vagy régiófüggő, az egyes országok vagy régiók esetében testre szabott, és az adott ország szükségletein, stratégiáin, prioritásain és adottságain alapul. Szükségszerű a differenciálás, tekintettel a partnerek és a kihívások eltérő voltára.

⁽¹⁾ A 2005. májusi tanácsi következtetésekből, valamint az ahhoz csatolt, a politikák fejlesztési célú koherenciájáról szóló közleményben meghatározott mind a 12 területen.

⁽²⁾ Amelyeket a 2005. márciusi Párizsi Nyilatkozat keretében tettek.

58. A fejlesztési célkitűzések önmagukban is önálló célok. A fejlesztési együttműködés több, szélesebb körű külső tevékenység egyik legfontosabb elemét képezi; e tevékenységek mind fontosak, és egymással koherensnek kell lenniük, támogatniuk kell egymást, és nem szabad egymásnak alárendeltnek lenniük. A nemzeti, regionális és tematikus stratégiai dokumentumok a Bizottság programozási eszközei, amelyek mind ezen politikák összességét, mind pedig az azok közötti koherenciát meghatározzák.

59. Különböző módokon nyújtható fejlesztési támogatás (projektekhez nyújtott támogatás, ágazati programok támogatása, ágazati és általános költségvetési támogatás, humanitárius segély és segítségnyújtás a válságmegelőzés keretében, a civil társadalom támogatása és a civil társadalom útján történő támogatás, a normák, előírások és a jogszabályok közelítése stb.), és ezek egymást kiegészíthetik aszerint, hogy az egyes országokban melyek a legmegfelelőbbek.

60. A szegénység felszámolása mind a közepes, mind az alacsony jövedelmű partnerországokban nagy jelentőséggel bír. Az alacsony jövedelmű országok és a legkevésbé fejlett országok óriási kihívásokkal néznek szembe a millenniumi fejlesztési célok megvalósítása felé vezető úton. Az alacsony jövedelmű országok támogatása a szegénység csökkentését célzó stratégiákon alapul, amelynek során az alapvető szolgáltatások megléte és az azokhoz való hozzáférés, a gazdasági diverzifikálás, az élelmiszerbiztonság, valamint a demokratikus kormányzás és az intézmények jobbá tétele kellő figyelmet kap.

61. A millenniumi fejlesztési célok eléréséhez továbbra is fontos a közepes jövedelmű országok támogatása. Több alacsonyabb közepes jövedelmű ország ugyanolyan nehézségekkel küzd, mint az alacsony jövedelmű országok. A világ szegényeinek nagy része ezekben az országokban él, amelyekben gyakran tapasztalhatók megdöbbentő egyenlőtlenségek és gyenge kormányzás, ami saját fejlesztési folyamataik fenntarthatóságát veszélyezteti. A Közösség tehát továbbra is fejlesztési támogatást nyújt a szegénység csökkentéséhez az egyes országoknak a szegénység csökkentését célzó vagy azzal egyenértékű stratégiái alapján. Számos közepes jövedelmű ország fontos politikai, biztonsági és kereskedelmi szerepet tölt be, mivel globális közjavakat termel és védi azokat, regionális szinten pedig vezető szerepet tölt be. Ugyanakkor ki vannak téve a belső és külső megrázkódtatásoknak, vagy konfliktusokból lábálnak ki vagy éppen azoktól szenvednek.

62. Az előcsatlakozási politika célja, amennyiben fejlődő országokat érint, hogy támogassa a tagjelölt és a csatlakozni kívánó országok taggá válási kilátásait, az európai szomszédságpolitika célja pedig, hogy a szomszédos országokkal kiváltságos partnerséget alakítson ki, közelebb hozva azokat az Unióhoz, és felkínálva a közösségi belső piacon való részvételt, segítve a párbeszédet, a reformokat, valamint a társadalmi és gazdasági fejlődést. Míg ezek a politikák egyértelműen az integrációra összpontosítanak, általában jelentős fejlesztési szempontokra is kiterjednek. A szegénység csökkentése és a szociális fejlesztési célok segítenek a virágzóbb, igazságosabb, és ezáltal stabilabb társadalmak kialakításában, elsősorban a fejlődő országokban. Azon eszközök közé, amelyek ezekhez a politikákhoz szakmai és pénzügyi segítséget nyújthatnak, adott esetben a hatékony irányítás és végrehajtás elősegítését célzó legjobb fejlesztési gyakorlatok tartoznak. Az ezen eszközöket vezérlő politikák végrehajtására tágabb keretek között kerül sor, az európai szomszédságpolitikában és előcsatlakozási politikában meghatározottak szerint, és a Közösség szélesebb körű külső tevékenységeinek szerves részét képezik.

63. A közösségi támogatás javasolt új, szakpolitikai és horizontális eszközöket⁽¹⁾ tartalmazó szerkezete megfelelő keretet biztosíthat a különböző körülményeknek és feltételeknek való megfeleléshez. Ebben az összefüggésben a tematikus programok másodlagosak, kiegészítő jellegűek, és azokat a földrajzi programokhoz képest biztosított különleges hozzáadott értékük alapján határozzák meg.

2.2. A források elosztásának objektív és átlátható kritériumai

64. A források globális földrajzi és tematikus elosztásánál a szükségleteken és a teljesítményen alapuló, szabványos, objektív és átlátható forráselosztási kritériumok vezérlik a forráselosztást, valamint azok későbbi felhasználásának felülvizsgálatát. A különböző programok sajátosságai mellett szem előtt tartják azokat a speciális nehézségeket is, amelyekkel a válsággal, konfliktusokkal küzdő vagy katasztrófáknak kitett országok szembesülnek.

65. A szükségletek kritériumai közé tartozik a népesség, az egy főre jutó jövedelem és a szegénység mértéke, a jövedelemeloszlás és a társadalmi fejlettség szintje, míg a teljesítményi kritériumok a politikai, gazdasági és társadalmi előrehaladást, a jó kormányzás irányában tett előrelépéseket és a támogatások hatékony felhasználását foglalják magukban, valamint különösen azt, hogy egy ország hogyan használja fel a fejlesztésre korlátozottan rendelkezésre álló forrásokat, kezdve saját forrásaival.

⁽¹⁾ A Bizottságnak a Tanács és a Parlament számára készült javaslata három szakpolitikai rendeleten alapul: szomszédságpolitika és partnerség, fejlesztési és gazdasági együttműködés, valamint az Unióhoz való előcsatlakozás, továbbá három horizontális eszközön: humanitárius segítségnyújtás, stabilitás és makropénzügyi támogatás.

66. A fejlesztési politikának olyan forráselosztást kell tükröznie, amely figyelembe veszi e források hatását a szegénység csökkentésére. Következésképpen különös figyelmet kell fordítani a legkevésbé fejlett és az alacsony jövedelmű országok helyzetére egy olyan fajta megközelítés részeként, amely a partnerországok kormányainak a szegénység csökkentésére irányuló erőfeszítéseire, illetve ezen országok teljesítményére és abszorpciós kapacitására is kiterjed. Az összes forráselosztás tekintetében a legkevésbé fejlett és az alacsony jövedelmű országok prioritást élveznek. A Közösségnek meg kell találnia annak módját, hogy jobban összpontosíthasson a legszegényebb országokra, és különösen Afrikára. Megfelelő figyelmet kapnak a közepes jövedelmű országok, különösen az alacsonyabb közepes jövedelemmel rendelkező országok, amelyek közül sok az alacsony jövedelmű országokéhoz hasonló problémákkal küzd.

3. A partnerországok szükségleteinek való megfelelés

3.1. A koncentrált támogatás elve a rugalmasság megőrzése mellett

67. Az országok és régiók szerinti programozás során a Közösséget a koncentrált támogatás elve vezérli. Ez rendkívül fontos a támogatások hatékonyságához. A Közösség ezt az elvet alkalmazza valamennyi nemzeti és regionális programjában. Ez szigorúan korlátozott számú tevékenységi terület kiválasztását jelenti a közösségi támogatás programozása során a túl sok ágazatra szétaprózott erőfeszítések helyett. A területek kiválasztása országos és regionális szinten történik, a partnerség, az elsődleges felelősségvállalás és a nemzeti rendszerekhez való igazodás tekintetében tett kötelezettségvállalások tiszteletben tartása érdekében.

68. Ezeket a prioritásokat a partnerországokkal folytatott átlátható és elmélyült párbeszéd alapján határozzák meg, egy közös elemzésre építve, és oly módon, hogy biztosítsák a többi adományozóval, köztük különösen a tagállamokkal való komplementaritást. A programozás kellő rugalmasságának lehetővé kell tennie az előre nem látható szükségletekre való gyors reagálást is.

69. A harmonizációs menetrend megköveteli, hogy az adományozók működjenek együtt a partnerországok általános és ágazati politikáinak támogatása céljából. A Közösség támogatja a partnerországokat abban, hogy az adott országnak nyújtott összes adományozói támogatás többéves programozásának előkészítésében és koordinációjában vezető szerepet játszanak. A millenniumi fejlesztési célokra összpontosító, a szegénység csökkentését célzó stratégiák vagy az azokkal egyenértékű nemzeti stratégiák jelentik e munkák kiindulási pontját.

3.2. A közösségi fellépés területei

70. A Közösség különleges szerepe és másokhoz viszonyított előnyei következtében a Közösség hozzájárulásait olyan területekre kell összpontosítani, amelyekben komparatív előnyökkel rendelkezik. Ezért a Bizottság elmélyíti az e területekkel kapcsolatos szakértelmét és képességeit. Különleges figyelmet kap, hogy a decentralizálási folyamatnak, valamint a partnerországok elsődleges felelősségvállalásának megfelelően az adott ország szintjén kiépítsék a szükséges kapacitást és szakértelmet.

71. A partnerországok által megfogalmazott igényeknek megfelelően a Közösség elsősorban az alábbi területeken kíván aktív tevékenységet folytatni, amelyek közül néhány területen komparatív előnyökkel rendelkezik.

Kereskedelem és regionális integráció

72. A Közösség segíti a fejlődő országokat a kereskedelem és a regionális integráció terén azáltal, hogy ösztönzi az igazságos és környezetvédelmi szempontból fenntartható növekedést, a világgazdaságba való zökkenőmentes és fokozatos bekapcsolódást, valamint kapcsolatot teremt a kereskedelem és a szegénység csökkentése vagy az azzal egyenértékű stratégiák között. E terület prioritásai a következők: az intézmények és a kapacitások megerősítése az ésszerű kereskedelmi és integrációs politikák megtervezése és hatékony megvalósítása érdekében, továbbá a magánszektor támogatása annak érdekében, hogy kihasználhatók legyenek az új kereskedelmi lehetőségek.

73. A konkrét intézkedések nagy mértékben függenek majd a partnerországok sajátosságaitól. A legszegényebb országok, köztük különösen a legkevésbé fejlett országok, valamint a kis területű, a tengerparttal nem rendelkező és a szigetországok esetében különös figyelmet kell fordítani a kínálatra és a magánszektor versenyképességének növelésére.

74. A kereskedelmi akadályok gyakran maguk a fejlődő országok között a legnagyobbak. A regionális integráció csökkentheti az ilyen akadályok számát. Az AKCS-országok esetében ez segítheti a gazdasági partnerségi megállapodások előkészítését is. Számos ország, de különösen azok számára, amelyeknek az Európai Unió a fő kereskedelmi és befektetési partnere, előnyös az uniós belső piaci szabályokhoz való közelítés.

A környezet és a természeti erőforrások fenntartható kezelése

75. A Közösség támogatni fogja a partnerországok erőfeszítéseit, amelyek a környezeti szempontoknak a fejlesztésbe való beillesztésére irányulnak, és segít növelni kapacitásukat a többoldalú környezetvédelmi megállapodások végrehajtásához. A Közösség különös figyelmet fordít a természeti erőforrások – egyúttal mint jövedelemforrások, valamint a munkahelyek, a vidéki megélhetés és a környezetből származó termékek és az azzal kapcsolatos szolgáltatások megőrzésének és fejlesztésének eszközei – fenntartható kezelését és megőrzését biztosító kezdeményezésekre. Ezért ösztönzi és támogatja a nemzeti és regionális stratégiákat; továbbá részt vesz az európai vagy világméretű kezdeményezésekben és szervezetekben, és segíti azokat. A biológiai sokféleségről szóló ENSZ-egyezmény végrehajtásának szilárdabb támogatása segíteni fogja a biológiai sokféleség csökkenésének megállítását, és elősegíti a biológiai biztonságot és a biológiai sokféleség fenntartható kezelését. Az elsivatagosodás ellenőrzése és a fenntartható földgazdálkodás tekintetében a Közösség az elsivatagosodás elleni küzdelemtől szóló ENSZ-egyezmény végrehajtását helyezi előtérbe, a fenntartható földgazdálkodás kérdéskörének a fejlődő országok stratégiáiba való eredményes beillesztése révén. A fenntartható erdőgazdálkodást illetően a Közösség támogatja az illegális fakitermelés elleni küzdelmet, és különös figyelmet fordít az erdészeti tárgyú jogszabályok végrehajtásával, a kormányzással és kereskedelemmel kapcsolatos cselekvési terv (FLEGT) végrehajtására.

76. Az éghajlatváltozás tekintetében a Közösség a fejlesztési együttműködés keretében az éghajlatváltozással kapcsolatos uniós cselekvési terv végrehajtására összpontosítja erőfeszítéseit, tagállamaival szoros együttműködésben. Az éghajlatváltozás negatív hatásaihoz való alkalmazkodás kulcsfontosságú a Közösség által a legkevésbé fejlett országoknak és a kis területű, fejlődő szigetországoknak nyújtott támogatás szempontjából. A Közösség elő kívánja tovább segíteni a vegyi anyagok fenntartható kezelését és a fenntartható hulladékgazdálkodást, figyelembe véve különösen azoknak az egészséget érintő hatásait.

Infrastruktúra, kommunikáció és közlekedés

77. Az Európai Közösség támogatja a fenntartható közlekedéssel kapcsolatos ágazati megközelítést. E megközelítés alapját a partnerországok elsődleges felelősségvállalásának elve, a prioritásoknak a szegénység csökkentésére irányuló vagy az azzal egyenértékű stratégiákon keresztüli felállítása, a partnerországok szükségleteinek kielégítése, a közlekedés biztonsága, elérhetősége, hatékonysága és környezetre gyakorolt negatív hatásainak minimalizálása képezi. Ehhez a gazdasági, pénzügyi, környezetvédelmi és intézményi szempontból is fenntartható közlekedési szolgáltatások nyújtását eredményező stratégia szükséges.

78. A Közösség a rendelkezésre álló költségvetés keretein belül meg kíván felelni annak a különösen az afrikai országoktól érkező egyre növekvő igénynek, hogy a szegénység felszámolását célzó erőfeszítések támogatásaként növeljék az infrastruktúrák – beleértve a gazdasági infrastruktúrák – finanszírozására irányuló adományozói támogatásokat. A Közösség különböző szintű támogatásokat nyújt. A kiindulópont a nemzeti szint, így a támogatások nagy része a partnerországok stratégiáin keresztül áll majd rendelkezésre, biztosítva ezáltal a beruházás és a fenntartás közötti egyensúlyt. Regionális és kontinentális szinten a Közösség az infrastruktúrát szolgáló partnerséget kezdeményez, amelynek keretében együttműködést folytatnak a regionális gazdasági közösségekkel és más fontos partnerekkel, beleértve a magánszektor is. Támogatni fogják a magánszektorral kialakítandó partnerséget.

79. A Közösség támogatni fogja továbbá az információs és kommunikációs technológiák fokozott alkalmazását a digitális szakadék áthidalása érdekében. Továbbá növelni fogja a fejlesztésorientált kutatások támogatását.

Víz és energia

80. Az „integrált vízkészlet-gazdálkodás”-ra vonatkozó közösségi politikai keret célja, hogy a milleniumi fejlesztési célokkal és a johannesburgi célkitűzésekkel összhangban elegendő készletet biztosítson jó minőségű ivóvízből, továbbá megfelelő egészségügyi és higiénés feltételeket teremtsen valamennyi ember számára. Továbbá a vízkészlet hosszú távú védelme kereteinek kialakítását célozza, elkerülendő a vízkészlet további romlását, és előmozdítandó a fenntartható vízfelhasználást.

81. Az uniós vízellátási kezdeményezés is hozzájárul e politikai célokhoz. E kezdeményezés kulcselemei a következők: a cselekvés melletti politikai elkötelezettség megerősítése; a vízgazdálkodásra és a higiénára vonatkozó kérdések előtérbe helyezése a szegénység csökkentésére irányuló erőfeszítések és a fenntartható fejlődés keretében; a jobb vízgazdálkodási szabályozás előmozdítása; a vízgazdálkodással kapcsolatos regionális és szubregionális együttműködés ösztönzése; és a kiegészítő finanszírozások mobilizálása.

82. A fejlődő országok népességének széles rétegei nem jutnak hozzá modern energiaszolgáltatásokhoz, továbbá nem kielégítő és költséges háztartásienergia-rendszerektől függenek. A közösségi politika célja tehát elsősorban a rendezett intézményi és pénzügyi környezet kialakítása, a tudatosság növelése, a kapacitás-építés és a források előteremtése annak érdekében, hogy az uniós és más, nemzetközi és nemzeti energiaügyi kezdeményezéseken keresztül javuljon a modern, megfizethető, fenntartható, hatékony és tiszta (beleértve a megújuló) energiaszolgáltatásokhoz való hozzáférés. Erőfeszítések megtételére kerül sor továbbá a technológiai ugrás elősegítéséhez az olyan területeken, mint az energia és a közlekedés.

Vidékfejlesztés, területrendezés, mezőgazdaság és élelmiszerbiztonság

83. A mezőgazdaság és a vidékfejlesztés rendkívüli fontossággal bír a szegénység csökkentése és a növekedés szempontjából. A Közösség a beruházások e területeken való előmozdításához támogatja az országok által irányított, az általános részvételen alapuló, decentralizált és környezetvédelmi szempontból fenntartható területfejlesztést, amelynek célja, hogy a kedvezményezetteket bevonja a beruházási tervek meghatározásába és a források kezelésébe annak érdekében, hogy ezzel támogassa a helyi fejlesztési pólusok létrejöttét, tiszteletben tartva ugyanakkor az ökoszisztémák kapacitását. Ahhoz, hogy fenntartható eredmények szülessenek, fontos, hogy előmozdítsák valamennyi szinten a koherens és kedvező politikai környezetet.

84. A Közösség továbbra is törekedni fog az élelmiszerbiztonság nemzetközi, regionális és nemzeti szinten való javítására. Támogatni fogja azon országok stratégiai megközelítéseit, amelyek rendszeresen kiszolgáltatott helyzetbe kerülnek. A figyelem középpontjában a megelőzés, a biztonsági háló, a forrásokhoz való hozzáférés javítása, az élelmezés minősége és a kapacitásfejlesztés áll majd. Különös figyelmet kell fordítani az átmeneti helyzetekre, illetve a gyorssegélyek hatékonyságára.

85. A mezőgazdaságot illetően a Közösség az erőforrásokhoz (föld, víz, pénzügyi források) való hozzáférésre, (szükség szerint és legfőképpen a legkevésbé fejlett országokban) a termelés fenntartható növelésére, a regionális és nemzetközi piacokon való versenyképességre, valamint a (a nyersanyagoktól függő országokban) a kockázatkezelésre helyezi a hangsúlyt. A Közösség globális szinten megerősíti a mezőgazdasági kutatásnak nyújtott támogatását abból a célból, hogy a technológiai fejlődés a fejlődő országok hasznára váljon.

Kormányzás, demokrácia, emberi jogok, továbbá a gazdasági és intézményi reformok támogatása

86. Az emberi jogok védelme, a jó kormányzás és a demokratizálódás felé tett előrelépések alapvető fontossággal bírnak a szegénység csökkentése és a fenntartható fejlődés szempontjából⁽¹⁾. A nemzetközi megállapodásoknak megfelelően valamennyi embernek rendelkeznie kell az összes emberi joggal. A Közösség az állami és nem állami szereplőkkel együttműködésben ennek alapján támogatja minden egyes ember emberi jogainak tiszteletben tartását a partnerországokban. A Közösség aktív tevékenységet folytat azért, hogy a kormányzásról nemzeti szinten folytatott, az általános részvételen alapuló párbeszéd szerves részeként előmozdíthassa az emberi jogokat. A jó kormányzás támogatása az egyes országok egyedi helyzetén alapuló pragmatikus megközelítést kíván. A Közösség aktívan elő kívánja mozdítani a kormányzásról nemzeti szinten folytatott, az általános részvételen alapuló párbeszédet az olyan területeken, mint a korrupció elleni küzdelem, az állami szektor reformja, az igazságszolgáltatáshoz való jog és az igazságszolgáltatási rendszer reformja. Ez elengedhetetlenül fontos ahhoz, hogy a felelősségvállalás keretében az egyes országok által vezetett reformprogramokat lehessen létrehozni, valamint olyan intézményi környezet épüljön ki, amely tiszteletben tartja az emberi jogokat, a demokratikus alapelveket és a jogállamiságot.

⁽¹⁾ A kormányzásról és fejlesztésről szóló 2003-as közlemény felvázolja az EK kormányzással kapcsolatos meghatározásait és megközelítését.

87. Az egyes országok által vezetett reformok legitimitásának és elszámoltathatóságának javítása érdekében a Közösség támogatja az e reformok iránti magas szintű politikai elkötelezettséget. Ennek részeként támogatni fogja a decentralizációt és a helyi hatóságokat, a parlamentek szerepének megerősítését, a szegények emberi biztonságának elősegítését, valamint azon nemzeti folyamatok megerősítését, amelyek a szabad, tisztességes és átlátható választásokra irányulnak. A pénzügyi, adózási és igazságszolgáltatási kérdéseket illetően a Közösség támogatja a demokratikus kormányzás alapelveit.

88. A Közösség a gazdasági és intézményi reformok – beleértve a szegénység csökkentését célzó stratégiák – támogatása tekintetében a Bretton Woods-i intézmények mellett továbbra is kulcsszereplő lesz, az e programok mellett elkötelezett kormányokkal folytatott párbeszéd és a számukra nyújtott pénzügyi támogatás révén. A Közösség továbbra is élénk figyelemmel kíséri a reformoknak a növekedésre, az üzleti környezetre, a makrogazdasági stabilitásra és a szegénység csökkentésére gyakorolt hatását. A Közösség elő fogja segíteni, hogy az egyes országok ténylegesen felelősséget vállaljanak a reformokért azáltal, hogy az eredményeket állítja a párbeszéd középpontjába. Különös hangsúlyt fog fektetni az államháztartás irányításának javítására, amely a korrupció elleni küzdelemnek és a kiadások hatékonyabbá tételének alapvető eleme.

Konfliktusmegelőzés és törékeny helyzetű államok

89. A Közösség az egyes intézményei hatáskörének keretein belül az államok törékeny helyzetének, a konfliktusoknak, a természeti katasztrófáknak és az egyéb válságoknak a megelőzésre vonatkozó átfogó megközelítést dolgoz ki. E tekintetben a Közösség támogatja a partnerországok és a regionális szervezetek azon erőfeszítéseit, amelyek a korai riasztási rendszerek, a demokratikus kormányzás és az intézményi kapacitás fejlesztésére irányulnak. A Közösség emellett a Tanács jelenlegi struktúráival folytatott szoros együttműködésben és koordinációban továbbfejleszti azt a képességét, hogy korai szakaszban felismerje az egy állam törékeny helyzetéről árulkodó jeleket, javítva a nehéz, a törékeny helyzetű és a működésképtelen államoknak a többi adományozóval közösen végzett elemzését, ellenőrzését és értékelését. A Közösség valamennyi programozás során aktívan végre kívánja hajtani az OECD elveit, amelyek a törékeny helyzetű államokat érintő megfelelő nemzetközi kötelezettségvállalásra vonatkoznak.

90. A nehéz partnerségek, a törékeny helyzetű vagy működésképtelen államok esetében a Közösség számára az azonnali prioritást az alapvető szolgáltatások nyújtása és a szükségletek kezelése jelenti, a civil társadalommal, valamint az ENSZ szervezeteivel való együttműködés révén. A közösségi kötelezettségvállalásra vonatkozó hosszú távú elképzelés szerint az érintett országokkal közösen növelni kell az elsődleges felelősségvállalást, és folytatni kell a legitim, hatékony és rugalmas állami intézmények kiépítését, valamint egy tevékeny és jól szervezett civil társadalom kialakulását.

91. A konfliktusok által nagy mértékben fenyegetett országokban a Közösség tovább folytatja az azokra a politikákra kiterjedő átfogó tervek kidolgozását, amelyek fokozhatják vagy csökkenthetik a konfliktusok kockázatát.

92. Továbbra is támogatja a konfliktusmegelőzést és -kezelést, továbbá a béke megteremtését azáltal, hogy küzd az erőszakos konfliktusok kiváltó okai, azaz a szegénység, a megalázottság, a kizsákmányolás, a földhöz és a természeti erőforrásokhoz való egyenlőtlen hozzáférés és azok elosztásának igazságtalansága, a gyenge kormányzás, az emberi jogok megsértése és a nemek közötti egyenlőség hiánya ellen. Támogatja továbbá a párbeszédet, az általános részvételt és a megbékélést a béke megteremtése és az erőszakhullámok elkerülése érdekében.

Humán fejlesztés

93. Az egészséggel, oktatással, kultúrával és a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos humán fejlesztésre irányuló közösségi politikai keret célja, hogy a millenniumi fejlesztési célokkal összhangban, globális és nemzeti szintű tevékenységei révén javítsa az emberek életkörülményeit. Vezérelve az emberekbe való befektetés és az emberi értékek elismerése, a nemek közötti egyenlőség és igazságosság elősegítése.

94. A millenniumi fejlesztési célok nem érhetők el anélkül, hogy előrelépés történne a kairói ICPD-programban meghatározottak szerint az egyetemes szexuális és reprodukív egészség és jogok céljainak elérését illetően. A HIV/AIDS-nek, a tuberkulózisnak és a maláriának a fejlődő országokban tapasztalható szörnyű hatásaival szembeni küzdelemhez közös uniós tevékenységekre irányuló, az európai cselekvési programon alapuló menetrendet kell kidolgozni. A Közösség támogatni fogja azon stratégiák teljes körű végrehajtását, amelyek a szexuális és reprodukív egészség és jogok segítésén alapulnak, és a HIV/AIDS elleni küzdelmet összekapcsolja a szexuális és reprodukív egészség és jogok támogatásának kérdésével. A Közösség foglalkozni fog az egészségügyi szolgáltatóknak a humán erőforrást érintő rendkívüli válságával, az egészségügyi tisztességes finanszírozásával, valamint az egészségügyi rendszerek megerősítésével a jobb egészségügyi körülmények megteremtése, valamint a szegények számára a gyógyszerek megfizethetősége érdekében.

95. Javítani kell a millenniumi fejlesztési célokkal kapcsolatos teljesítménymutatókat, hogy az ágazati és költségvetési támogatás jobban kapcsolódjon a millenniumi fejlesztési célok terén elért előrelépésekhez, továbbá hogy biztosítható legyen az egészségügy és az oktatás megfelelő finanszírozása.

96. A Közösség hozzá kíván járulni az „Oktatást mindenkinek” elnevezésű kezdeményezéshez. Az oktatással kapcsolatos prioritást a minőségi alapfokú oktatás, a szakképzés, valamint az egyenlőtlenségek elleni küzdelem jelenti. Különös figyelmet kap a lányok oktatásának és az iskolai biztonságának az elősegítése. A Közösség támogatni fogja a nemzeti szintű ágazati tervek kidolgozását és végrehajtását, valamint a regionális és globális tematikus oktatási kezdeményezésekben való részvételt.

Társadalmi kohézió és foglalkoztatás

97. A szegénység felszámolásával összefüggésben a Közösség a szociális kirekesztés megakadályozására, valamint a minden fajta csoporttal szembeni hátrányos megkülönböztetés leküzdésére is törekszik. Elősegíti a társadalmi párbeszédet és a szociális védelmet, különösen abból a célból, hogy küzdjön a nemek közötti egyenlőtlenségek ellen, valamint az őslakosság jogaiért, továbbá megóvjá a gyermekeket az emberkereskedelemtől, a fegyveres konfliktusoktól, a gyermekmunka legrosszabb formáitól és a hátrányos megkülönböztetéstől, továbbá javítsa a fogyatékkal élő emberek helyzetét.

98. Az igazságosságot elősegítő szociális és fiskális politikák támogatásra találnak majd. A legfontosabb intézkedési területek közé tartozik a szociális biztonság támogatása, az adóreformok, a vállalkozások szociális felelősségvállalása, a szegényeket segítő növekedés és a foglalkoztatás.

99. A foglalkoztatás lényeges tényező a magasabb szintű társadalmi kohézió elérésében. A Közösség támogatni fogja a munkahelyteremtést ösztönző és a humán erőforrásokat fejlesztő beruházásokat. Ezzel kapcsolatban a Közösség a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) programjával összhangban támogatja a mindenki számára elérhető tisztességes munkát.

3.3. Az integrált megközelítés erősítése

100. Néhány területen a konkrét intézkedéseknél és politikáknál többre van szükség; e területek megkövetelik az integrált megközelítést, mivel az összes kezdeményezésre vonatkozó általános elveket érintik, és multiszektorális választ igényelnek.

101. A Közösség valamennyi tevékenysége során fokozottan azt az elképzelést fogja alkalmazni, hogy az alábbi, egymással összefüggő kérdéseket integrálni kell: az emberi jogok előmozdítása, a nemek közötti egyenlőség, demokrácia, jó kormányzás, a gyermekek és az őslakosság jogai, a környezet fenntarthatósága, valamint a HIV/AIDS elleni küzdelem. Ezek az egymással összefüggő kérdések önmagukban is célok, egyúttal kulcsfontosságú tényezők is az együttműködés hatásának és fenntarthatóságának megerősítésében.

102. A Bizottság új lendületet ad e megközelítésnek azáltal, hogy valamennyi, a rendelkezésére álló forrást szisztematikusan és stratégiaileg felhasznál (1). Ezen túlmenően gondoskodni fog arról, hogy a bizottsági szolgálatok tovább fejlesszék kapacitásukat e politika végrehajtásához. A Bizottság elmélyíti a párbeszédet a partnerországokkal annak érdekében, hogy elősegítse e kérdések integrálását a nemzeti politikákba és a szegénység csökkentését célzó stratégiákba. Meg fogja könnyíteni továbbá a szakértői és szakmai segítségnyújtási hálózatok létrehozását.

(1) Környezetvédelmi stratégiai értékeléseket és a nemek közötti egyenlőség vonatkozásában hatásvizsgálatokat fog rendszeresen végezni többek között a költségvetésre („környezetkímélőbb költségvetés”) és az ágazati támogatásokra vonatkozóan.

Demokrácia, jó kormányzás, emberi jogok, gyermekek jogai és őslakosság

103. A Közösség, a közösségi fejlesztési támogatásban részesülő valamennyi országgal közösen elő fogja segíteni a demokráciát, a jó kormányzást, az emberi jogokat és a gyermekek jogait. Ezeket a kérdéseket szisztematikusan be kell építeni a Közösség fejlesztési eszközeibe a nemzeti és regionális stratégiai dokumentumokon keresztül. Az őslakosság jogainak megőrzését célzó legfontosabb elv a fejlesztési együttműködés keretein belül a döntésekbe való teljes bevonásukat jelenti, valamint azt, hogy a döntések meghozatala előtt az érintett közösségektől kellő tájékoztatásukat követően szabad beleegyezésüket kéri.

Nemek közötti egyenlőség

104. A férfiak és nők közötti egyenlőség, valamint mindkét nem bevonása a társadalmi előrehaladás valamennyi területén előfeltétele a szegénység csökkentésének. A nemek közötti egyenlőség kérdését a szegénység csökkentésével, a társadalmi és politikai fejlődéssel és a gazdasági növekedéssel szoros összefüggésben kell kezelni, és a fejlesztési együttműködés valamennyi területébe integrálni kell. A nemek közötti egyenlőség elősegítésére a források tekintetében az egyenlő jogok, egyenlő hozzáférés és irányítás biztosítása révén, valamint annak révén sor, hogy mindkét nem egyenlő beleszólással rendelkezzen a politikai és gazdasági kérdéseket illetően.

A környezeti fenntarthatóság

105. A Közösség támogatni fogja a partnerországok (a kormányok és a civil társadalom) azon erőfeszítéseit, amelyek a környezeti szempontoknak a fejlesztésbe való beillesztésére irányulnak, beleértve a többoldalú környezetvédelmi megállapodások végrehajtását⁽¹⁾. Továbbá segíteni fog abban, hogy az ehhez szükséges kapacitásukat növeljék. A környezetvédelmet valamennyi közösségi politika meghatározásába és végrehajtásába be kell vonni, különösen a fenntartható fejlődés elősegítése érdekében.

HIV/AIDS

106. A HIV/AIDS elleni küzdelmet minden országban az összes ágazatot és intézményt érintő feladatként határozzák meg. Továbbra is szükség van arra, hogy a HIV/AIDS kérdését több olyan tevékenységbe is integrálják, amelyeket az közvetlenül nem érint, és befoglalják az egyedi ágazati támogatásokra vonatkozó munkaprogramokba is.

3.4. A globális kezdeményezések és alapok támogatása

107. A Bizottság továbbra is hozzájárul azokhoz a globális kezdeményezésekhez, amelyek egyértelműen kapcsolódnak a millenniumi fejlesztési célokhoz, valamint a globális közjavakhoz. A globális kezdeményezések és alapok az új politikai intézkedések indításának, vagy – abban az esetben, ha hatékonyságuk nem kielégítő – a már létező intézkedések megerősítésének hathatós eszközei. E kezdeményezések alkalmasak arra, hogy felkeltsék az emberek érdeklődését, és hatékonyabb támogatást nyújtsanak, mint a támogatást nyújtó hagyományos intézmények. Ezt a fajta támogatást a nemzeti stratégiákhoz kell igazítani, annak elő kell segítenie az egyes országokkal folytatott párbeszédet, és a pénzügyi alapoknak a saját költségvetési ciklusukba való integrálására kell törekedniük.

108. A globális kezdeményezések és alapok hozzáadott értékét esetenként külön kell mérlegelni, a Bizottságnak a tagállamokkal, valamint adott esetben a költségvetési forrásokat illetően a Parlamenttel folytatott konzultációját követően. A Bizottság kritériumokat határoz meg a Közösségnek a globális alapokban való részvételére és az azokhoz való hozzájárulására vonatkozóan. Prioritásként fogja kezelni a millenniumi fejlesztési célok elérését és a globális közjavak rendelkezésre állásának növelését segítő kezdeményezéseket.

3.5. A politikák fejlesztési célú koherenciája

109. A Bizottság és a tagállamok folytatólagos munkaprogramot készítenek a politikák fejlesztési célú koherenciájáról szóló, 2005. májusi tanácsi következtetések végrehajtásáról. Ez a munkaprogram javaslatot tesz a prioritást élvező intézkedésekre; meghatározza a Tanács, a tagállamok és a Bizottság szerepét és felelősségét, felvázolja az intézkedések sorrendjét és ütemtervét annak érdekében, hogy a nem támogatási politikák segíthessék a tagállamokat a millenniumi fejlesztési célok elérésében. A Bizottság megerősíti jelenlegi eszközeit, nevezetesen hatásvizsgálati eszközét és a fejlődő országokkal folytatott konzultációkat a politikák kialakítása és végrehajtása során, valamint adott esetben új eszközök kialakítását veszi fontolóra, ha azok a politikák fejlesztési célú megerősítéséhez szükségesnek bizonyulnak.

⁽¹⁾ Éghajlat, biológiai sokféleség, elsivatagosodás, hulladék és vegyi anyagok.

110. Azon előrelépések ellenére, amelyek a politikák fejlesztési célú koherenciája keretében vállalt kötelezettségek terén történtek, különleges figyelmet kapnak a migrációval kapcsolatos kötelezettségvállalások és intézkedések. E tekintetben a Bizottság arra törekszik, hogy a migrációt és a menekültügyet bevonja a nemzeti és a regionális stratégiákba és az érintett országokkal létesített partneri kapcsolatokba, valamint támogassa a migráció és a fejlesztés közötti szinergiákat annak érdekében, hogy a migráció a fejlesztés szempontjából pozitív tényezővé váljon. Támogatni fogja a fejlődő országokat a migrációs hullámok kezelésével kapcsolatos politikáikban, valamint az emberkereskedelem elleni küzdelemre irányuló erőfeszítésekben azért, hogy biztosítva legyen a migránsok emberi jogainak tiszteletben tartása.

4. A támogatás módozatai a szükségletek és a teljesítmény alapján

111. A Közösség a fejlesztési támogatás végrehajtásának számos módozatával rendelkezik, ami lehetővé teszi számára, hogy a különböző körülmények között felmerülő különböző szükségleteknek megfeleljen. Ezek a módozatok valamennyi földrajzi és tematikus program esetében rendelkezésre állnak, és tükrözik az igazi közösségi hozzáadott értéket.

112. A közösségi támogatásnak, legyen az projekt, ágazati program, ágazati vagy általános költségvetési támogatás, a partnerországoknak a szegénység csökkentését célzó vagy azzal egyenértékű stratégiáihoz kell segítséget nyújtania. Az azzal kapcsolatos határozatot, hogy az egyes országok esetében melyek a legmegfelelőbb közösségi támogatási módok, a programozási ciklus során hozzák meg, amelyet egyre inkább össze kell hangolni az ágazati politikák előkészítési és a nemzeti költségvetések végrehajtási folyamataival.

113. Amennyiben erre lehetőség van, a gazdasági és adóreformokhoz, valamint a szegénység csökkentését célzó stratégiák végrehajtásához nyújtott preferált támogatási mód a költségvetési támogatás a meghatározott ágazatok vagy az állami kiadásokra vonatkozó általános program számára. Ez lehetővé teszi a kedvezményezett államok számára, hogy szembenézzenek a növekvő működési költségvetésekkel, elősegítsék a nemzeti politikák összehangolását és egymáshoz igazodását, támogassák a tranzakciók költségeinek csökkentését, és ösztönözzék az eredményorientált megközelítéseket. Ezekhez a programokhoz általában a nemzetközi pénzügyi intézmények támogatására van szükség, amelyekkel a Közösség összehangolja támogatását. A kiegészítő közösségi hozzájárulás hozzáadott értékét és bármely további feltételt pontosan meg kell határozni. Meg kell erősíteni és szoros figyelemmel kell kísérni a kedvezményezett országok pénzgazdálkodási képességét.

114. A közvetlen költségvetési támogatás nyújtása az OECD/DAC-nak a költségvetési támogatásra vonatkozó helyes gyakorlatról szóló iránymutatásainak tiszteletben tartásával történik, különösen a nemzeti rendszerekhez való igazodás, a koordináció és a feltételek vonatkozásában. A költségvetési támogatás nyújtásával kapcsolatos iránymutatások valamennyi partnerországra vonatkoznak, és azokat az egyértelmű teljesítményértékelés és a támogatási mód hatékonyságának ellenőrzésére létrehozott mutatók figyelemmel kísérésével megerősítik.

115. A Közösség mindvégig az eredményeken és teljesítménymutatókon alapuló megközelítést fogja alkalmazni. A feltételrendszer fokozatosan átadja a helyét egyfajta „szerződés” koncepciójának, amely az eredmények fényében kialakított, kölcsönösen elfogadott kötelezettségvállalásokon alapul.

116. A mikrofinanszírozási megközelítés az elmúlt évek egyik fő újítása volt. Ezt tovább kell fejleszteni, különös hangsúlyt fektetve a kapacitásépítésre és a megfelelő szakismerettel rendelkező szervezetekre.

117. A közvetett költségvetési támogatáshoz hasonlítható adósságcsökkentés, amelynek tranzakciós költségei alacsonyak, továbbá elősegíti az adományozók koordinációját és harmonizációját, szükséges és indokolt esetben segíthet az országoknak abban, hogy kevésbé legyenek kiszolgáltatottak a kívülről jövő megrázkódtatásokkal szemben.

118. A közösségi támogatás nagy részét továbbra is segélyek formájában nyújtják, ami különösen a legszegényebb és a kölcsönök visszatérítésére legkevésbé képes országoknak felel meg.

119. A maximális hatékonyság garantálása érdekében a kedvezményezett országok számára, meg kell erősíteni az Európai Beruházási Bank (EBB) és más pénzügyi intézmények, valamint a Közösség által finanszírozott programok közötti szinergiákat. A fejlődő országok magán- és állami vállalkozásaiba való beruházások révén az EBB egyre fontosabb szerepet játszik a közösségi támogatás végrehajtásában.

120. A többoldalú támogatás hatékonyságának megerősítéséhez a Közösség megerősíti az ENSZ rendszerével, a nemzetközi pénzügyi intézményekkel, valamint az egyéb érintett nemzetközi szervezetekkel és ügynökségekkel való együttműködést, ha az hozzáadott értéket teremt.

121. A Közösség előrelépéseket tesz a téren, hogy iránymutatásokat határozzon meg a válságban lévő vagy a válságból kilábaló országokban való beavatkozásra vonatkozóan, gondoskodva arról, hogy mind a források odaítélésével kapcsolatos eljárásait, mind a beavatkozás módját a körülményekhez igazítsa, és arra törekedve, hogy a sokféle beavatkozási lehetőség révén gyorsan és rugalmasan reagáljon.

5. Előrelépés az irányítási reformok terén

122. A Bizottság 2000-ben reformprogramot indított, amelynek célja, hogy felgyorsítsa a Közösség külső támogatásának végrehajtását, és javítsa a támogatásnyújtás minőségét. Ez a program az alábbi eredményekkel járt: i. a programozás javulása a szegénység felszámolására összpontosító, koherens projektciklus keretében; ii. egyetlen szervezet — az EuropAid — létrehozása, amely a támogatások végrehajtásáért felel; iii. teljes decentralizálási folyamat, melynek eredményeként 80 delegáció felel a támogatások kezeléséért; iv. a humán erőforrás megerősítése a végrehajtás felgyorsítása céljából; v. jobb munkamódszerek az összehangolt és egyszerűsített eljárások révén, megfelelőbb információs rendszerek, és jobban képzett személyi állomány; vi. jobb minőség a minőség-támogatási folyamatoknak köszönhetően, valamint a projektek irányításának a különböző szakaszokban való ellenőrzése révén; végül pedig vii.: a támogatás gyorsabb végrehajtása.

123. További előrelépésekre van szükség, és ezekre továbbra is sor kerül. A külső szempontokat illetően a többi adományozóval való koordináció és harmonizáció rendkívül pozitív hatással jár majd a támogatásnyújtás szempontjából. A belső szempontokat illetően a Bizottság tovább racionalizálja a folyamatokat, további decentralizálásra törekszik a delegációk előnyére, egyértelművé kívánja tenni a delegációk és a helyi központok közötti kapcsolatokat, és javítani kívánja az információs rendszereket. Ennek keretében kezdettől fogva nagyobb figyelmet kap a projektek és programok minősége a megerősített minőségbiztosítási folyamat révén. Ugyanakkor országonként egyértelműbb hangsúlyt kell fektetni bizonyos területekre (és az érintett területeken belül egyes meghatározott tevékenységekre). A végrehajtás során megfelelőbb módon kell alkalmazni az ellenőrzési eszközöket, és a programok lezárásakor az értékeléseknek egyértelműen be kell épülniük a programozási és tervezési folyamatba.

6. Ellenőrzés és értékelés

A fejlesztési politikával kapcsolatos, 2000. évi nyilatkozat értékeléséből levont következtetések

124. Az Európai Közösség 2000-ben elfogadott fejlesztési politikájának értékelése és hatásai a közösségi támogatásra több fontos következtetésre mutattak rá. Ezek közé tartozik az, hogy figyelembe kell venni a közelmúltbeli – például az ENSZ-konferenciák során tett – nemzetközi fejlesztési kötelezettségvállalásokat, és előrelépéseket kell tenni a legjobb fejlesztési gyakorlat – például a költségvetési támogatás és a párizsi nyilatkozat – terén. Továbbá, a fejlesztési politikával kapcsolatos nyilatkozatot illetően a Bizottság valamennyi részének magasabb szintű felelősségvállalására és az Európai Parlament széles körű támogatására van szükség. Ezt a nyilatkozatot a Közösségnek valamennyi, a fejlődő országokra vonatkozó fejlesztési programjában következetesen alkalmazni kell. Ezeket a következtetéseket figyelembe vették az új nyilatkozat elfogadásakor, és a jövőben is teljes mértékben figyelembe veszik majd a közösségi támogatásoknak a fejlett országokban való végrehajtásakor.

A jövőbeni végrehajtás ellenőrzése

125. A Bizottságnak mérhető célokot kell kialakítania e politika végrehajtására vonatkozóan, és az Európai Közösség fejlesztési politikájának végrehajtásáról szóló éves jelentésben ennek megfelelően rendszeresen értékelnie kell a megtett lépéseket.

126. A Bizottság gondoskodik arról, hogy valamennyi, a közösségi fejlesztési támogatás programozását és végrehajtását irányító szolgálata és delegációja az Európai Közösség fejlesztési politikáját alapvető hivatkozási pontnak tekintse, amely összegzi a Közösségnek a fejlesztési együttműködések végrehajtására vonatkozó céljait és elveit.

A Tanács és a tagállamok kormányainak a Tanács keretében ülésező képviselői által tett nyilatkozat

Abban az esetben, ha valamely tagállam az OECD/DAC 2006. áprilisi határozatát követően felül kívánja vizsgálni azt, hogy ez a nyilatkozat mennyiben alkalmazható egy országra, a Tanács fontolóra fogja venni e kérdést.
